

Titulació	Tipus	Curs
Medicina	FB	1

Professor/a de contacte

Nom: Sandra Elena Guevara Flores

Correu electrònic: sandraelena.guevara@uab.cat

Equip docent

Jaume Valentines Álvarez

Miquel Carandell Baruzzi

Anna Macaya Andres

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Ninguno

Objectius

L'objectiu fonamental de l'assignatura és presentar als i les estudiants de primer curs la perspectiva humanística de la formació i la pràctica mèdica, per facilitar-los l'anàlisi, l'aprenentatge posterior i la socialització en l'àmbit professional.

Al primer bloc temàtic, els/les estudiants coneixeran l'estructura bàsica del vocabulari de les ciències mèdiques. Aquest bloc es complementa amb una sessió pràctica en què l'alumnat completarà les destreses i les habilitats incloses en aquest apartat.

En els blocs següents, l'estudiantat examinarà diversos problemes bàsics de les ciències de la salut des d'una perspectiva històrica. els estats de salut i de malaltia com les seves manifestacions. Aquests factors s'estudiaran històricament i des de perspectives diferents (classe social, gènere i raça), per determinar-ne la influència en els estats de salut i de malaltia de les poblacions a través de la història.

Tant a les classes teòriques com a la pràctica i seminaris, l'alumnat haurà de dur a terme un conjunt d'activitats que us familiaritzaran amb l'ús de les diverses eines conceptuals, metodològiques i instrumentals necessàries per desenvolupar una visió autònoma i, alhora, crítica i rigorosa, del paper de la medicina en el sistema d'assistència sanitària i social.

Per les seves característiques, aquesta assignatura es programa al primer semestre del primer curs. Els objectius i els continguts es complementen amb els de les assignatures de Pràctica Clínica Assistencial I (PCA I) i Autoaprenentatge Integrat en Medicina I (AIM I) i, especialment, amb el Taller d'Introducció a la Recerca (TII).

Competències

- Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
- Demostrar que comprèn la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties.
- Demostrar que coneix els fonaments històrics de la salut, la malaltia i la professió mèdica.
- Demostrar que coneix les organitzacions nacionals i internacionals de salut i els entorns i condicionants dels diferents sistemes de salut.
- Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
- Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
- Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
- Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.
- Reconèixer els elements essencials de la professió mèdica com a resultat d'un procés evolutiu, científic i sociocultural, incloent els principis ètics, les responsabilitats legals i l'exercici professional centrat en el pacient.
- Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
- Valorar críticament i utilitzar les fonts d'informació clínica i biomèdica per obtenir, organitzar, interpretar i comunicar la informació científica i sanitària.

Resultats d'aprenentatge

1. Comunicar-se de manera clara, tant oral com escrita, amb altres professionals i amb els mitjans de comunicació.
2. Definir els factors determinants de la transició sanitària al món contemporani.
3. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
4. Demostrar un nivell bàsic d'habilitats de recerca.
5. Demostrar una visió diacrònica de les institucions assistencials i les estratègies sanitàries desenvolupades.
6. Descriure els condicionants històrics del procés de globalització dels problemes sanitaris i les estratègies internacionals en matèria de salut.
7. Descriure els fonaments històrics de les professions sanitàries en la perspectiva del pluralisme mèdic.
8. Descriure la dinàmica de la informació en les ciències de la salut a través dels sistemes de recuperació de la informació.
9. Detallar els condicionants històrics en la configuració dels diversos sistemes nacionals de salut.
10. Entendre la ciència mèdica com un coneixement en construcció, sotmès a canvis constants, que planteja nous reptes i noves oportunitats.
11. Explicar el paper del professional de la sanitat com un agent social de canvi, crític i solidari, en favor de la salut de la comunitat.
12. Explicar els principis de la telemedicina.
13. Formular hipòtesis i recollir i valorar de manera crítica la informació per a la resolució de problemes seguint el mètode científic.
14. Identificar els canvis i permanències en les formes i els continguts del procés de medicalització.
15. Identificar els orígens i la institucionalització de l'activitat científica, així com les bases epistemològiques del pensament científic en ciències de la salut.

16. Identificar els processos de professionalització en el camp de les ciències de la salut i la seva tendència a l'especialització.
17. Identificar la diversitat de sistemes mèdics, incloses les medicines alternatives, i identificar-ne els fonaments.
18. Mantenir i actualitzar la seva competència professional, prestant una importància especial a l'aprenentatge autònom de nous coneixements i tècniques i a la motivació per la qualitat.
19. Organitzar i planificar adequadament la càrrega de treball i el temps en les activitats professionals.
20. Reconèixer els estats de salut i malaltia com a construccions socialment determinades que canvien segons les cultures i el curs del temps.
21. Reconèixer i distingir les diferents tradicions mèdiques que configuren el panorama sanitari actual.
22. Reconèixer l'abast i les limitacions del pensament científic en les ciències de la salut.
23. Utilitzar correctament les bases de dades i les obres de referència bibliogràfica, enciclopèdica i lexicogràfica en ciències de la salut.
24. Utilitzar les tecnologies de la informació i la comunicació en l'activitat professional.
25. Valorar les conseqüències sobre el pacient de la diversitat de pràctiques i professions sanitàries.

Continguts

Contingut

Orígens, transmissió i evolució del llenguatge mèdic. Bases històriques del mètode científic a l'àmbit de la salut. Els orígens de la malaltia. Els sistemes mèdics. Història dels sabers mèdics i de les pràctiques assistencials. Conceptes de salut i malaltia. La història social de les malalties. Els models d'assistència mèdica. De la higiene individual a la medicina social. Aparició de l'hospital modern i de l'atenció primària de salut. L'ensenyament de les ciències de la salut. Les professions sanitàries. Les perspectives de gènere i ètnica a la pràctica i investigació mèdica.

BLOCS DISTRIBUTIUS

- A. ANÀLISI DELS TERMES MÈDICS
- B. HISTÒRIA CLÀSSICA DE LA SALUT
- C. HISTÒRIA CONTEMPORÀNIA DE LA SALUT
- D. HISTÒRIA DE LA SALUT AL SEGLE XX
- E. LA SALUT EN L'ACTUALITAT
- F. MEDICINA I GÈNERE
- G. CULTURA MATERIAL DE LA MEDICINA

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)	3	0,12	1, 3, 12, 18, 19, 25
SEMINARIS (SEM)	12	0,48	1, 2, 3, 4, 5, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24

TEORIA (TE)	23	0,92	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23
Tipus: Supervisades			
PRESENTACIÓ / EXPOSICIÓ ORAL DE TREBALLS	10	0,4	2, 5, 6, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS	12	0,48	13, 24
ESTUDI PERSONAL	14	0,56	8, 23, 24
LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	45	1,8	24

ACTIVIDADES DE APRENDIZAJE

I. Actividad dirigida:

TEORÍA (ET)

Clases magistrales (60 min)

A. HISTORIA CLÁSICA DE LA MEDICINA

1. Introducción- Pensar y actuar las humanidades médicas
2. Salud, enfermedad y sistemas médicos-conceptos generales
3. Medicina y género
4. Salud y enfermedad en la historia- Paleopatología y Paleoepidemiología
5. Sistemas médicos no occidentales (árabe, chino, induno, americanas)
6. Medicinas Griega y Romana
7. Profesionales y espacios médicos medievales
8. Del Humanismo a la Ilustración médica

B. HISTORIA CONTEMPORÁNEA DE LA SALUD

1. El invento de la microbiología
2. Consecuencias de la teoría microbiana
3. Ciudad, tuberculosis y cuestión social
4. Medicinas en disputas: colonialismo sanitario s. XV-XVII
5. Medicina y colonialismo XIX-XX

C. HISTORIA DE LA SALUD EN EL SIGLO XX

1. Salud internacional XIX-XX
2. Salud global y erradicaciones
3. La Penicilina en España
4. Medicina y Guerra
5. La lucha por la reproducción
6. Comunicación de la salud, agnotología y del riesgo sanitario
7. La pandemia de VIH/sida y los pacientes activistas

D. LA SALUD EN LA ACTUALIDAD

1. Medicinas alternativas/complementarias
2. Zoonosis y salud ambiental
3. Las humanidades médicas

PRÁCTICA DE LABORATORIO (PLAB)

Clase práctica en espacio especializado - aula de informática- (180 min)

1. Análisis de los términos médicos (E)

SEMINARIOS ESPECIALIZADOS (SEM)

Seminario en espacio especializado (60 min)

25, 26, 27. Cultura material de la medicina (F)

II. Actividades autónomas:

Lectura comprensiva de artículos e informes de interés (45 horas) Estudio personal (14 horas)

Elaboración y presentación de trabajos (12 horas)

III. Actividades supervisadas:

Presentación/exposición oral de trabajos (6 horas)

IV. Entregas:

Copia de los trabajos realizados en los seminarios

Lugar: Secretaría Unidad de Historia de la Medicina

28, 29, 30 Medicina y Género (G)

II. Actividades autónomas:

Lectura comprensiva de artículos e informes de interés (45 horas) Estudio personal (14 horas)

Elaboración y presentación de trabajos (12 horas)

III. Actividades supervisadas:

Presentación/exposición oral de trabajos (6 horas)

IV. Entregas:

Copia de los trabajos realizados en los seminarios

Lugar: Secretaría Unidad de Historia de la Medicina

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Pràctiques: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives: Ítems de selecció: Ítems d'elecció múltiple	20%	2	0,08	1, 8, 18, 23, 24

Seminaris: Avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes i defensa oral de treballs	30%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 24
Teoria: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives: Ítems de selecció: Ítems d'elecció múltiple	50%	2	0,08	2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 25

El sistema d'avaluació de l'adquisició de les competències d'aquesta matèria s'organitza en tres mòduls, que es corresponen amb els blocs temàtics i les tipologies docents.

I. Teoria: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives, ítems d'elecció múltiple (50 %). L'avaluació de la part teòrica de l'assignatura equival a 5 punts, sobre 10, de la nota global i s'efectuarà mitjançant un examen de 35 preguntes d'elecció múltiple, que inclourà la matèria corresponent als blocs temàtics A, B, C i D. Els estudiants hauran d'obtenir almenys 2,5 punts per superar aquest apartat.

II. Pràctica: Avaluacions escrites mitjançant proves objectives, ítems d'elecció múltiple (20 %). L'avaluació de la part pràctica (bloc E) equival a 2 punts sobre 10 de la nota global de l'assignatura. S'efectuarà mitjançant un examen de 15 preguntes d'elecció múltiple corresponents a les pràctiques 1 i 2. Els estudiants hauran d'obtenir almenys un punt per superar aquest apartat.

III. Seminaris: Avaluació mitjançant casos pràctics, resolució de problemes i defensa oral de treballs (30%). L'avaluació dels seminaris (blocs F i G) equival a 3 punts sobre 10 de la nota global de l'assignatura. S'efectuarà mitjançant la participació al seminari (ABP) i la realització i presentació de treballs. Els estudiants han d'obtenir almenys un punt i mig per superar aquest apartat. La puntuació final serà la suma dels punts obtinguts.

Perquè l'avaluació sigui efectiva, els estudiants hauran de superar cadascuna de les diferents proves per separat.

En el moment de realització de cada activitat d'avaluació, el professor o professora informará a l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

Aquells i les que no hagin superat l'assignatura es podran presentar a una prova de recuperació dels blocs temàtics A, B, C i D (Teoria) i del bloc E (Pràctica). No es contempla la recuperació de l'avaluació dels blocs F i G (Seminaris), atesa la seva metodologia docent a ABP.

Per participar en la prova de recuperació l'alumne/a ha d'haver estat prèviament avaluat dels blocs temàtics el pes dels quals equivalgui a un mínim de dues tercers parts de la qualificació total de l'assignatura.

A més, per participar a la prova de recuperació l'alumne/a ha d'haver obtingut almenys un 3,5 en la qualificació total de l'assignatura.

Es considerarà com a "No Avaluable" l'alumnat que no faci les proves d'avaluació tant teòrica com pràctica, esgotant els drets de la matrícula de l'assignatura.

En cas que l'estudiant cometi qualsevol tipus d'irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, aquest serà qualificat amb 0, independentment del procés disciplinari que se'n pugui derivar. En cas que es verifiquin diverses irregularitats als actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Intel·ligència Artificial (IA) a l'avaluació

En aquesta assignatura no es permet l'ús de tecnologies d'intel·ligència artificial (IA) en cap de les fases. Qualsevol treball que inclogui fragments generats amb IA serà considerat una manca d'honestetat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar o sancions més grans en casos de gravetat.

Faltes i inassistències

Els alumnes només podran justificar la inassistència a les sessions de seminaris i/o pràctiques en cas de salut/malaltia mitjançant justificant mèdic, i/o per qüestions laborals.

Assessories

Els alumnes hauran de contactar amb el professor/professora per sol·licitar data i hora en què es dugui a terme l'assessoria a la Unitat d'Història de la Medicina.

Bibliografia

Bibliografia

Bibliografia específica

López Piñero, José María. La medicina en la historia. Madrid: La Esfera de los Libros; 2002.

Barona Vilar, Josep Lluís, editor. Manual de Historia de la Medicina. Valencia: Editorial Tirant lo Blanch; 2023.

Bibliografia de consulta

Cooter, Roger; Pickstone John V. Companion to medicine in the twentieth century. London-New York: Routledge; 2003.

Porter, Dorothy. Health, Civilization and the State : A History of Public Health from Ancient to Modern Times. London-New York: Taylor & Francis Group; 1999

Ripoll Miralda, Jaume. Grec mèdic: guia per identificar termes. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat; 2018.

Bernabeu Mestre, Josep. El llenguatge de les ciències de la salut. Introducció a la formació de termes mèdics. València: Conselleria de Sanitat i Consum de la Generalitat Valenciana / Universitat d'Alacant; 1995.

Harding, Sandra G. Ciencia y feminismo. Madrid: Morata; 1996.

López Piñero, Jose María; Terrada Ferrandis, Maria Luz. Introducción a la terminología médica. 2ª ed. Barcelona: Masson; 2005.

Medicina Clínica. Manual de estilo. Publicaciones biomédicas. Barcelona: Doyma; 1993

Navarro Acebes, Xavier. Curs pràctic de terminologia mèdica. 2a ed. Bellaterra: Servei de Publicacions de la Universitat Autònoma de Barcelona; 1998.

Recursos d'Internet

ICJME. Uniform Requirements for Manuscripts Submitted to Biomedical Journals

Diccionari Enciclopèdic de Medicina

Diccionario médico-biológico, histórico y etimológico

Programari

No es necesario software específico.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PLAB) Pràctiques de laboratori	101	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	102	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	103	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	104	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	105	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	106	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	107	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	108	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	109	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	110	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	111	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	112	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	113	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	114	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	115	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	116	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	117	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	118	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	101	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	102	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	103	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	104	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	105	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	106	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	107	Català	primer quadrimestre	matí-mixt

(SEM) Seminaris	108	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	109	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	110	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	111	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	112	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	113	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	114	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	115	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	116	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	117	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(SEM) Seminaris	118	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	101	Català	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	102	Català	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	103	Català	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	104	Català	primer quadrimestre	tarda